

N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME

JAARVERSLAG 2019

INHOUDSOPGAVE

Blz.

Algemene informatie

1. Verhoudingen met de Overheid, Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. en Staatsolie Power Company Suriname N.V.	3
2. Geconsolideerd financieel resultaat	9
3. Geconsolideerde financiële positie	13
4. Geconsolideerde investeringen	14
5. Vijfjaren overzicht	15
6. Fiscale positie	16

Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2019	17
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2019	18
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019	19
Geconsolideerd vermogensmutatieoverzicht over 2019	20
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	21
Toelichting op de geconsolideerde balans	26
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	37
Toelichting op het geconsolideerd kasstroomoverzicht	41
Toelichting per segment	43

Overige gegevens

Zeggenschapsrechten	45
Resultaatverwerking	45
Vaststelling jaarrekening	45
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	46

ALGEMENE INFORMATIE

ALGEMEEN

De N.V. EnergieBedrijven Suriname (“N.V. EBS” of “de vennootschap”) is een vennootschap naar Surinaams recht, statutair gevestigd te Paramaribo. De vennootschap is werkzaam op het gebied van energievoorziening, waaronder het produceren, het in- en verkopen, transporteren, distribueren en leveren van elektriciteit. Tevens houdt de vennootschap zich bezig met het aanleggen, beheren en exploiteren van de daarvoor benodigde elektriciteitsnetten. Ten behoeve van haar cliënten, spoort zij deze aan voor het bevorderen van doelmatig en zuinig energiegebruik en het verschaffen van voorlichting daarover. Voorts is de focus gericht op het opzetten van eigen opwekstations op basis van hernieuwbare energiebronnen om de mogelijkheid te creëren voor de gebruikers hun eigen hernieuwbare bronnen toe te passen, om zodoende de “SME carbon footprint” omlaag te brengen.

Ogane N.V. (“Ogane”) is een vennootschap naar Surinaams recht, statutair gevestigd te Paramaribo. De vennootschap houdt zich bezig met het in- en verkopen, transporteren, distribueren en leveren van gas. Ogane is een 100% dochter van N.V. EBS.

1. VERHOUDINGEN MET DE OVERHEID, STAATSOLIE MAATSCHAPPIJ SURINAME N.V. EN STAATSOLIE POWER COMPANY SURINAME N.V.

De volgende overeenkomsten met de Overheid, Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. (“Staatsolie”) en Staatsolie Power Company Suriname (“SPCS”) zijn medebepalend voor het bedrijfseconomisch functioneren van de N.V. EnergieBedrijven Suriname (“N.V. EBS”).

- 1.1 Concessieovereenkomst (1 januari 1972)
- 1.2 Overeenkomst ter bepaling van het redelijk rendement (17 mei 1972)
- 1.3 Stroomleveringsovereenkomst Suriname Aluminium Company LLC (Suralco) - Overheid (17 mei 1972)
- 1.4 Additionele Stroomleveringsovereenkomst Suralco - Overheid (16 september 1999)
- 1.5 Schuldverhouding Overheid
- 1.6 Subsidie D.E.-Sector (17 mei 1972)
- 1.7 Stroominkoop overeenkomst Overheid en SPCS (1 maart 2013)
- 1.8 Leningen Overheid
- 1.9 Elektricitetswet en de Wet Energie Autoriteit Suriname
- 2.0 Grants via de Overheid

1.1 en 1.2 Concessieovereenkomst (1 januari 1972) en de overeenkomst ter bepaling van het redelijk rendement (17 mei 1972)

De concessieovereenkomst heeft betrekking op de opwekking en distributie van elektrische energie in Suriname en is voor de duur van 50 jaar. In de overeenkomst ter bepaling van het redelijk rendement met de Overheid, aangegaan voor de duur van 50 jaar, zijn nadere bepalingen opgenomen. Met betrekking tot het gemiddeld werkzaam vermogen in het bedrijf van de vennootschap is in artikel 1 lid 3 van de overeenkomst bepaald dat daartoe wordt bijgedragen door alle bedrijfsonderdelen van de vennootschap w.o. het door de N.V. Handelmaatschappij Ogane uitgeoefend bedrijf, met uitzondering evenwel van de in de ‘Districts Elektrificatie Bedrijven’ (D.E.-Sector) ondergebrachte bedrijven. Het rendement wordt redelijk geacht indien, uitgaande van de in de vennootschap bestaande financieringsverhoudingen en rekening houdende met de rentevoet waartegen de vennootschap langlopende leningen kan verkrijgen, door de vennootschap uit de jaarwinst een dividend kan worden uitgekeerd van voldoende grootte om onder normale omstandigheden met succes een beroep op de kapitaalmarkt te kunnen doen en de jaarwinst daarbij tevens voldoende ruimte laat voor een redelijke mate van interne financiering. Naar het bepaalde in de overeenkomst wordt door partijen een rendement van 10% redelijk geacht. Indien op enig tijdstip het rendement minder dan 10% zal belopen heeft de vennootschap het recht om tot tariefsverhoging van één of meer bedrijfsonderdelen over te gaan indien aannemelijk wordt gemaakt dat zonder tariefsverhoging op korte termijn verbetering van het rendement niet te verwachten is. Als dan zullen de tarieven zodanig worden vastgesteld dat een redelijk rendement van 10% wordt behaald. Indien echter in enig jaar het behaalde rendement meer dan 10% bedraagt, zal het meerdere worden aangewend ten gunste van de D.E.-Sector en wel ter compensatie van de door de Overheid verstrekte subsidies (zie ook paragraaf 1.6).

Indien het rendement structureel meer dan 13% beloopt zal tot tariefsverlaging worden overgegaan tot het minimale niveau van 10%. De tariefsverlaging als bovenvermeld zal voor ten hoogste 1 jaar worden opgeschort als in het jaar van verlaging de jaarlijkse investeringen en aflossingsverplichtingen tezamen meer bedragen dan 15% van het gemiddeld werkzame vermogen.

Daarbij is de navolgende methodiek ter bepaling van het werkzaam vermogen van toepassing:

- Vermogen = Totaal vermogen beschikbaar voor financiering van alle bedrijfsactiva – niet rentedragende schulden
- Gemiddeld werkzaam vermogen = (vermogen beginbalans + vermogen eindbalans): 2
- Calculatie financiële compensatie redelijk rendement:
- Werkelijk rendement = (jaarwinst + rentelasten na belasting): gemiddeld werkzaam vermogen
- Beoogde rendement = 10% van het gemiddeld werkzaam vermogen
- Financiële compensatie = werkelijk rendement - beoogde rendement

1.3 en 1.4 Stroomleveringsovereenkomst Suriname Aluminium Company L.L.C (Suralco) – Overheid (17 mei 1972) en additionele stroomleveringsovereenkomst Suralco – Overheid (16 september 1999)

De stroomleveringsovereenkomst tussen de Suralco en de Overheid geldt gedurende de looptijd van de concessieovereenkomst en voorziet in de levering van jaarlijks maximaal 80 GWh hydro-energie. Daarnaast geldt er een additionele overeenkomst tussen de Suralco en de Overheid daterende van 6 september 1999 met betrekking tot de levering van jaarlijks maximaal 620,8 GWh hydro-energie, exclusief de 80 GWh hydro-energie.

1.5 Schuldverhouding Overheid

De door de Overheid verstrekte langlopende leningen zijn deels renteloos, aflossingen vinden vooralsnog niet plaats. Naast de verstrekte langlopende leningen is er een kortlopende schuld aan de Overheid uit hoofde van operationele activiteiten. Er zijn (nog) geen afspraken gemaakt over rente en aflossing op deze schuldverhoudingen. Het voornemen bestaat om de afwikkeling respectievelijk herfinanciering van de schuldverhoudingen met de Overheid te realiseren door middel van kwijtschelding of conversie in eigen vermogen.

1.6 Subsidie D.E.-Sector (17 mei 1972)

Volgens de overeenkomst met betrekking tot de subsidie D.E.-Sector verleent de Overheid aan N.V. EBS subsidie voor het exploitatietekort van D.E.-Sector. Betaling van de subsidie aan N.V. EBS vindt niet plaats. De subsidie wordt verrekend met de kortlopende schuld aan de Overheid.

1.7 Stroominkoop overeenkomst Overheid en SPCS (1 maart 2013)

Leveringen van stroom door SPCS aan N.V. EBS vinden per 1 maart 2013 plaats op basis van een overeenkomst tussen het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en SPCS. De betaling aan SPCS geschiedt via de begroting van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen.

1.8 Leningen Overheid

De Overheid heeft de volgende langlopende leningen afgesloten in relatie tot haar verantwoordelijkheid voor de financiering van de uitbreidingsinvesteringen van de N.V. EBS. De middelen verkregen uit deze leningen zijn in de jaarrekening opgenomen onder de Egalisatierekening investeringssubsidies als onderdeel van de langlopende schulden.

A. Inter-American Development Bank (IDB)

Leningsovereenkomst nummer	3059/OC-SU
Leningsovereenkomst datum	4 december 2013
Project nummer	SU-L1009
Partijen	Republiek Suriname en Inter-American Development Bank
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing Agency	27 maart 2014
Leenbedrag	USD 30 miljoen
Looptijd lening	20 jaar
Doel lening	Support the Sustainability of the Electricity Service
Opmerking	De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd
Administratieve aanduiding	IDB I

B. Inter-American Development Bank (IDB)

Leningsovereenkomst nummer	3403/OC-SU
Leningsovereenkomst datum	9 februari 2015
Project nummer	SU-L1039
Partijen	Republiek Suriname en Inter-American Development Bank
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	30 november 2015
Leenbedrag	USD 33 miljoen
Looptijd lening	25 jaar
Doel lening	Support for the Implementation of the EBS Investment plan
Opmerking	De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd
Administratieve aanduiding	IDB II

C. Caribbean Development Bank

Leningsovereenkomst nummer	2/ SR-OR-SUR
Leningsovereenkomst datum	24 mei 2017
Partijen	Republiek Suriname en Caribbean Development Bank
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	24 mei 2017
Leenbedrag	USD 65 miljoen
Projectkosten	USD 98,3 miljoen
Projectfinanciering	• Caribbean Development Bank – USD 65,0 miljoen • Republiek Suriname – USD 16,8 miljoen • N.V. Energie Bedrijven Suriname – USD 16,5 miljoen
Looptijd lening (oorspronkelijk)	5 jaar
Looptijd lening (verlenging)	1 jaar
Doel van lening	Power project Electricity System Upgrade and Expansion
Opmerking	De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd
Administratieve aanduiding	CDB I

D. Caribbean Development Bank

Leningsovereenkomst nummer	2/ OR-SUR
Leningsovereenkomst datum	10 augustus 2018
Partijen	Republiek Suriname en Caribbean Development Bank
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	10 augustus 2018
Leenbedrag	USD 11,3 miljoen
Projectkosten	USD 33,2 miljoen
Projectfinanciering	• Caribbean Development Bank – USD 11,3 miljoen • European Investment Bank (EIB) – USD 18,6 miljoen • N.V. Energie Bedrijven Suriname – USD 3,4 miljoen
Looptijd lening	3 jaar
Doel lening	Streetlighting Retrofit and advanced Metering Infrastructure
Opmerking	De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd. Vanaf maart 2020 is aangevangen met opnames ten laste van deze faciliteit.
Administratieve aanduiding	CDB II

E. Export-Import Bank of India

Leningsovereenkomst nummer	2/SFR-OR-SUR
Leningsovereenkomst datum	19 maart 2019
Partijen	Republiek Suriname en Exim Bank of India
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	19 maart 2019
Leenbedrag	USD 27,5 miljoen
Looptijd lening	5 jaar
Doel van lening	Upgradation of Transmission Network Infrastructure and Power Generation
Opmerking	De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd. Vanaf februari 2020 is aangevangen met opnames ten laste van deze faciliteit.
Administratieve aanduiding	EXIM

F. Royal Bank of Canada

In 2012 is de lening van N.V. EBS bij de Royal Bank of Canada groot USD 14,2 miljoen (SRD 106,6 miljoen) door de Overheid afgelost en gepresenteerd als Egalisatierekening Investeringsubsidie. De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd. De gepleegde afschrijvingen van de hierop betrekking hebbende projecten bij gereedkomen respectievelijk ingebruikname van de betreffende projecten zijn tot en met 2019 niet in mindering gebracht op de Egalisatierekening Investeringsubsidie.

Na balansdatum is de volgende lening afgesloten door de Overheid:

G. Inter-American Development Bank (IDB)

Leningsovereenkomst nummer	4931/OC-SU
Leningsovereenkomst datum	6 februari 2020
Project nummer	SU-L1055
Partijen	Republiek Suriname en Inter-American Development Bank
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	6 februari 2020
Leenbedrag	USD 30 miljoen
Looptijd lening	25 jaar
Doel lening	Consolidating a Sustainable Energy Sector
Opmerking	De afspraken met de Overheid zijn niet geformaliseerd
Administratieve aanduiding	IDB III

1.9 Elektriciteitswet en de Wet Energie Autoriteit Suriname

Met de afkondiging van de Elektriciteitswet (E-wet) en de Wet Energie Autoriteit Suriname (EAS) op 1 maart 2016, is de aanzet gedaan voor de herstructurering van de Elektriciteitsvoorziening sector. In dit kader zullen de bedrijfsactiviteiten met betrekking tot de Opwekking van energie, Netbeheer en Koper en Leverancier separaat geschieden onder een eigen management en boekhouding.

De Elektriciteitswet biedt verder de mogelijkheid dat producenten van energie op basis van hernieuwbare energiebronnen toegang krijgen tot de markt (terug levering naar het landelijk net). Het elektriciteitsbedrijf (N.V. EBS) heeft te allen tijde het alleenrecht elektriciteit op te kopen en te distribueren via het landelijk net.

In de Elektriciteitswet wordt de organisatiestructuur en de voorschriften inzake administratie van het elektriciteitsbedrijf bepaald.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de N.V. EBS d.d. 27 juni 2017 is een holdingstructuur goedgekeurd en ziet er als volgt uit:

- N.V. EBS (Holdingmaatschappij)
- N.V. OGANE (100%)
- N.V. EBS Power Company (100%)
- N.V. EBS Shared Services Company (100%)
- N.V. Transmission & Distribution Company (100%)
- Retail Energy Provider & Services N.V. (100%)

Per 27 juni 2017 zijn de statuten van de vennootschappen N.V. EBS Power Company, N.V. EBS Shared Service Company, N.V. Transmission & Distribution Company en Retail Energy Provider & Services N.V. door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurd.

De EAS zal zich voornamelijk bezighouden met de regulering van de energiesector voor een optimale beschikbaarheid en betaalbaarheid van diensten, producten, duurzaamheid en milieuhygiëne binnen de productie en transport. De EAS zal toezien op de naleving van de Elektriciteitswet.

In de uitvoering met betrekking tot de afname van elektriciteit zal de N.V. EBS Power Company een Power Purchase Agreement (PPA) met de Retail Energy Provider & Services N.V. afsluiten.

Op 10 november 2017 zijn de N.V. EBS Power Company en de N.V. EBS Shared Services Company notarieel opgericht. Op 21 februari 2021 zijn de N.V. Transmission & Distribution Company en Retail Energy Provider & Services N.V. notarieel opgericht. Vanaf hun respectievelijke oprichting hebben bovengenoemde vennootschappen geen activiteiten ontplooid. De administratieve splitsing van de activiteiten over de nieuw opgerichte vennootschappen is per de datum van het uitbrengen van deze jaarrekening nog onderhanden.

2.0 Grants via de Overheid

Via de Overheid zijn de volgende grants (schenkingen) verkregen ter ondersteuning bij de uitvoering van diverse projecten. De middelen verkregen uit deze grants zijn in de jaarrekening opgenomen onder het eigen vermogen.

A. Agence Française De Development

Nummer	AFD CSR 1008 01
Datum	7 april 2014
Project	Detailed Feasibility Study for Integration of Moengo, Albina and villages
Partijen	Republiek Suriname en Agence Française De Development (AFD)
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	7 april 2014
Bedrag	EURO 300.000
Uitvoeringsperiode	7 april 2019
Administratieve aanduiding	AFD Grant
Opmerking	In het verslagjaar 2019 aangevangen met opnames ten laste van deze grant en per datum van de jaarrekening nog in uitvoering

B. Europese Unie in samenwerking met de Operational Board van de Caribbean Investment Fund

Nummer	FED/2015/362-010
Datum	10 juni 2015
Project	“Support to Improve Sustainability of the Electricity Service”
Partijen	Republiek Suriname en Europese Unie in samenwerking met de Operational Board van de Caribbean Investment Fund (CIF)
Executing agency	N.V. Energie Bedrijven Suriname
Datum aanstelling Executing agency	10 juni 2018
Bedrag	EURO 5 miljoen
Uitvoeringsperiode	108 maanden
Administratieve aanduiding	CIF-EU Grant
Opmerking	In het verslagjaar 2019 aangevangen met opnames ten laste van deze grant en per datum van de jaarrekening nog in uitvoering

2. GECONSOLIDEERD FINANCIËEL RESULTAAT

Zoals blijkt uit de tabel geconsolideerd resultaat bedraagt het nettoresultaat over 2019 SRD 20,7 miljoen verlies (2018 een verlies van SRD 27,3 miljoen). Het nettoresultaat is ten opzichte van 2018 verbeterd met SRD 6,6 miljoen (minder verlies). Teneinde inzicht te geven in de ontwikkeling van het nettoresultaat over 2019 volgt hierna een overzicht gebaseerd op de geconsolideerde winst- en verliesrekening. Opbrengsten en kosten zijn hierbij uitgedrukt in duizenden SRD en in een percentage van de omzet.

Geconsolideerd resultaat (bedragen in SRD 1.000)

	2019		2018		Mutatie
	SRD	%	SRD	%	SRD
Omzet	955.546	100	958.899	100	(3.353)
Inkoopwaarde en directe kosten	1.470.749	154	1.535.957	160	(65.208)
Brutomarge	(515.203)	(54)	(577.058)	(60)	61.855
Overige opbrengsten	930.588	97	905.374	94	25.214
Opbrengsten	415.385	43	328.316	34	87.069
Personeelskosten	260.871	27	188.536	20	72.335
Afschrijvingen	68.679	7	68.718	7	(39)
Overige bedrijfskosten	25.974	3	23.500	2	2.474
Bedrijfskosten	355.524	37	280.754	29	74.770
Bedrijfsresultaat	59.861	6	47.562	5	(12.299)
Financiële lasten	80.604	8	74.909	8	5.695
Resultaat voor inkomstenbelasting	(20.743)	(2)	(27.347)	(3)	(6.604)
Inkomstenbelasting	-	-	-	-	-
Nettoresultaat	(20.743)	(2)	(27.347)	(3)	(6.604)
Nettoresultaat per bedrijf	2019	2018	Mutatie		
Elektriciteit	60.555	58.966	(1.589)		
Gas	(81.298)	(86.313)	5.015		
	(20.743)	(27.347)	(6.604)		

De omzetten en de verbruiken van elektrische energie zijn in 2019 toegenomen met SRD 19,1 miljoen respectievelijk met 64,9 GWh ten opzichte van 2018. De toename van de omzetten en verbruiken zijn veroorzaakt door de toegenomen vraag naar elektrische energie en de groei van het klantenbestand ondanks dat Rosebel Gold Mines N.V., als grote klant, een afgenomen vraag naar elektrische energie kende. Het totaal van ingekochte elektrische energie van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (hydro-energie en thermische energie) en elektrische energie uit eigen opwekking (thermische energie) is met 86,7 GWh toegenomen in vergelijking met 2018. In 2019 is in vergelijking met het vorig jaar 41,2 GWh minder hydro-energie en 83,3 GWh meer thermische energie ingekocht van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. Als gevolg van lagere waterstanden in het stuwmeer was er minder hydro-energie beschikbaar. Elektrische energie uit eigen opwekking is in vergelijking met vorig jaar toegenomen met 44,7 GWh.

Bij het gasbedrijf zijn de omzetten in vergelijking met vorig jaar afgenomen met SRD 22,5 miljoen, als gevolg van verminderde afname van gas door Staatsolie. In 2019 is er 7,4 miljoen Lbs minder gas ingekocht. Als gevolg hiervan vertoont de brutomarge een lichte verbetering.

De personeelskosten zijn in vergelijking met vorig jaar toegenomen met SRD 72,3 miljoen hetgeen veroorzaakt wordt door de dotatie aan de personeelsvoorzieningen van SRD 44,6 miljoen en salarisverhogingen van SRD 27,7 miljoen.

Als gevolg van per saldo negatieve koersresultaten zijn de financiële lasten ten opzichte van 2018 met SRD 5.7 miljoen toegenomen.

Resultaat elektriciteitsbedrijf (bedragen in SRD 1.000)

	2019		2018		Mutatie
	SRD	SRD/kWh	SRD	SRD/kWh	SRD
Omzet	838.053	0,57	818.873	0,59	19.180
Inkoopwaarde en directe kosten	1.323.740	0,91	1.343.602	0,96	(19.862)
Brutomarge	(485.687)	(0,34)	(524.729)	(0,37)	39.042
Overige opbrengsten	908.704	0,62	883.918	0,63	24.786
Opbrengsten	423.017	0,28	359.189	0,26	63.828
Personeelskosten	247.639	0,17	179.113	0,13	68.526
Afschrijvingen	65.520	0,04	66.172	0,05	(652)
Overige bedrijfskosten	25.253	0,02	20.051	0,01	5.202
Bedrijfskosten	338.412	0,23	265.336	0,19	73.076
Bedrijfsresultaat	84.605	0,05	93.853	0,07	(9.248)
Financiële lasten	24.050	0,02	34.887	0,02	(10.837)
Resultaat voor inkomstenbelasting	60.555	0,03	58.966	0,05	(1.589)
Inkomstenbelasting	-	-	-	-	-
Nettoresultaat	60.555	0,03	58.966	0,05	(1.589)

De toename van het nettoresultaat van het elektriciteitsbedrijf is als volgt te verklaren:
(bedragen in miljoenen SRD)

	2019	
	SRD	SRD
Omzet:		
Afname omzet electra algemeen a.g.v. lagere gemiddelde prijs per kWh	(6)	
Toename omzet electra a.g.v. toegenomen verbruik kWh	36	
Afname omzet electra Rosebel Gold Mines N.V. a.g.v. gesaldeerd effect van hogere verkoopprijs (brandstofcomponent) en afgenomen verbruik in kWh	(11)	
		19
Inkoopwaarde electra en directe kosten:		
Afname inkoop hydrostroom in GWh	(23)	
Afname inkoop hydrostroom i.v.m. lagere gemiddelde inkoopprijs	(44)	
Toename inkoop electra SPCS in GWh	92	
Afname inkoop electra SPCS i.v.m. lagere gemiddelde inkoopprijs	(42)	
Afname overige directe kosten	(22)	
		(39)
Brandstofkosten (bedragen in SRD 1.000)		
	2019	2018
	Toe-/	(af)name
Brandstofkosten DPP I	38.247	37.853
Brandstofkosten DPP II	157.104	138.488
Brandstofkosten DE-Sector	116.864	117.034
	312.215	293.375
		18.840
Afname brutomarge		19
		39
Toename subsidies	29	
Afname overige opbrengsten	(4)	25
Toename opbrengsten		64
Toename personeelskosten	26	
Toename personeelsvoorzieningen	43	
Afname afschrijvingen	(1)	
Toename overige bedrijfskosten	5	
Toename bedrijfskosten		73
Afname koersverliezen	(3)	
Afname overige financiële lasten	(8)	
Afname financiële lasten		(11)
Toename resultaat voor inkomstenbelasting		2

Resultaat gasbedrijf

(bedragen in SRD 1.000)

	2019		2018		Mutatie
	SRD	SRD/Lbs	SRD	SRD/Lbs	SRD
Omzet	117.493	2,26	140.026	2,42	(22.533)
Inkoopwaarde en directe kosten	147.009	2,82	192.355	3,33	(45.346)
Brutomarge	(29.516)	(0,56)	(52.329)	(0,91)	22.813
Overige opbrengsten	21.884	0,42	21.456	0,37	428
Opbrengsten	(7.632)	(0,14)	(30.873)	(0,54)	23.241
Personeelskosten	13.232	0,25	9.423	0,16	3.809
Afschrijvingen	3.159	0,06	2.546	0,04	613
Overige bedrijfskosten	721	0,01	3.449	0,06	(2.728)
Bedrijfskosten	17.112	0,32	15.418	0,26	1.694
Bedrijfsresultaat	(24.744)	(0,46)	(46.291)	(0,80)	21.547
Financiële lasten	56.554	1,09	40.022	0,69	16.532
Resultaat voor inkomstenbelasting	(81.298)	(1,55)	(86.313)	(1,49)	5.015
Inkomstenbelasting	-	-	-	-	-
Nettoresultaat	(81.298)	(1,55)	(86.313)	(1,49)	5.015

De toename van het nettoresultaat van het Gasbedrijf is als volgt te verklaren:

(bedragen in miljoenen SRD)

	2019
	SRD
Afname omzet	(22)
Afname inkoopwaarde propaangas	(45)
Toename bruto marge	23
Toename personeelskosten	4
Toename afschrijvingen	1
Afname overige bedrijfskosten	(3)
Toename bedrijfskosten	2
Toename bedrijfsresultaat	21
Toename financiële lasten	16
Toename resultaat voor inkomstenbelasting	5
Inkomstenbelasting	-
Toename nettoresultaat	5

3. GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE POSITIE

De geconsolideerde financiële positie per 31 december is als volgt (bedragen in SRD 1.000):

	2019	2018
	SRD	SRD
Vorraden	175.839	159.439
Debiteuren en overige vorderingen	233.897	167.162
Kortlopende schulden	<u>(2.135.790)</u>	<u>(1.792.134)</u>
Netto-werkkapitaal	(1.726.054)	(1.465.533)
Liquide middelen	<u>328.373</u>	<u>175.471</u>
Werkkapitaal	<u>(1.397.681)</u>	<u>(1.290.062)</u>

De financiering van het werkkapitaal is als volgt:

Eigen vermogen	(708.464)	(689.642)
Voorzieningen	245.268	190.892
Langlopende schulden	<u>937.669</u>	<u>905.725</u>
	474.473	406.975
Vaste activa	<u>(1.872.154)</u>	<u>(1.697.037)</u>
Werkkapitaal	<u>(1.397.681)</u>	<u>(1.290.062)</u>

Het werkkapitaal is in 2019 SRD 107 miljoen hoger dan in 2018 (2018: toename SRD 253 miljoen ten opzichte van 2017).

Het werkzaam vermogen per 31 december is als volgt:

	2019	2018
	SRD	SRD
Eigen vermogen	(708.464)	(689.642)
Voorzieningen	245.268	190.892
Langlopende schulden	937.669	905.725
Kortlopende schulden	<u>2.135.790</u>	<u>1.792.134</u>
	<u>2.610.263</u>	<u>2.199.109</u>

4. GECONSOLIDEERDE INVESTERINGEN**Materiële en immateriële vaste activa**

Om aan de gestegen vraag naar energie op korte - en lange termijn te kunnen voldoen en de bedrijfsvoering op een verantwoord niveau te continueren, is er in 2019 een bedrag van SRD 253,03 miljoen (2018: SRD 322,66 miljoen) geïnvesteerd in materiële vaste activa en immateriële vaste activa zoals hieronder weergegeven (bedragen in miljoenen SRD):

	2019				2018
	EPAR en D.E.- Sector	Ogane	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Investerings in materiële vaste activa					
<u>Bedrijfsgebouwen en terreinen</u>					
Terreinen	-	-	-	-	6,75
Bedrijfsgebouwen	0,08	-	-	0,08	51,66
	0,08	-	-	0,08	58,41
<u>Machines en installaties</u>					
Opwekking	-	-	12,82	12,82	131,00
Distributie & Transmissie	-	-	198,08	198,08	114,09
Gas vulinstallatie en Bulkstation	-	-	1,14	1,14	0,99
Gas Cylinders en Werkplaats	-	4,16	-	4,16	6,60
	-	4,16	212,04	216,20	252,68
<u>Overige bedrijfsmiddelen</u>					
Voertuigen	11,63	-	-	11,63	-
Overige bedrijfsmiddelen	1,33	1,48	-	2,81	1,25
	12,96	1,48	-	14,44	1,25
Totaal investeringen in materiële vaste activa	13,04	5,64	212,04	230,72	312,34
Investerings in immateriële vaste activa					
Software-applicaties	0,08	-	22,23	22,31	10,32
Totaal investeringen in materiële vaste activa en immateriële vaste activa	13,12	5,64	234,27	253,03	322,66

5. VIJFJAREN OVERZICHT**Geconsolideerde balans**
(in miljoenen SRD)

ACTIVA	2019	2018	2017	2016	2015
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Vaste activa	1.872	1.697	1.451	1.281	1.254
Vlottende activa	738	502	346	277	146
Totaal activa	2.610	2.199	1.797	1.558	1.400
PASSIVA					
Eigen vermogen	(708)	(690)	(662)	(642)	(494)
Voorzieningen	245	191	185	144	103
Langlopende schulden	938	906	890	941	629
Kortlopende schulden	2.135	1.792	1.384	1.115	1.162
Totaal passiva	2.610	2.199	1.797	1.558	1.400

Geconsolideerde winst- en verliesrekening
(in miljoenen SRD)

Omzet	956	959	903	831	445
Inkoopwaarde en directe kosten	1.471	1.536	1.298	847	620
Brutomarge	(515)	(577)	(395)	(16)	(175)
Overige opbrengsten	930	905	820	976	535
Opbrengsten	415	328	425	960	360
Personeelskosten	260	188	217	198	124
Afschrijvingen	69	69	69	74	77
Overige bedrijfskosten	26	23	30	5	30
Bedrijfskosten	355	280	316	277	231
Bedrijfsresultaat	60	48	109	683	129
Financiële lasten	81	75	129	831	246
Resultaat voor inkomstenbelasting	(21)	(27)	(20)	(148)	(117)
Inkomstenbelasting	-	-	-	-	-
Nettoresultaat	(21)	(27)	(20)	(148)	(117)
EBITDA (in miljoenen SRD)	129	116	177	757	206

Geconsolideerd kasstroomoverzicht
(in miljoenen SRD)

Kasstroom uit operationele activiteiten	327	360	292	184	63
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(253)	(323)	(237)	(96)	(155)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(11)	56	(51)	(45)	107
Mutatie liquide middelen	63	93	4	43	15

Ratio's

Current ratio	0,35	0,25	0,25	0,25	0,13
Quick ratio	0,26	0,25	0,15	0,17	0,07
Vreemd vermogen/totaal vermogen	1,27	1,37	1,37	1,41	1,35
Omzet/totaal activa	0,37	0,53	0,50	0,53	0,32

Overige informatie

Aantal medewerkers ultimo verslagjaar	1.238	1.200	1.267	1.315	1.360
Bruto personeelskosten per medewerker in duizenden SRD	211	160	178	155	92
Stroomverkoppen in GWh	1.461	1.396	1.431	1.430	1.480
Stroomverkoppen in %	98,7	91,0	92,9	92,2	91,4
Gasverkoppen (x 1 miljoen Lbs)	52,1	57,8	53,7	57,9	44,6
Koers USD ultimo verslagjaar	7,550	7,520	7,520	6,285	3,470

6. FISCALE POSITIE**Fiscaal resultaat en compensabele verliezen***Fiscaal resultaat*

De aansluiting tussen het commercieel resultaat over 2019 en het fiscaal resultaat over 2019 is als volgt:
(bedragen in SRD 1.000)

	EBS	Ogane
	SRD	SRD
Commercieel nettoresultaat	60.555	(81.298)
Bij/af: waarderingsverschillen	-	-
Fiscaal resultaat	<u>60.555</u>	<u>(81.298)</u>

Compensabele verliezen

De compensabele verliezen zijn zeven jaren na ontstaan verrekenbaar met toekomstige winsten en zijn als volgt samengesteld:
(bedragen in SRD 1.000)

Ontstaan in het jaar	Nog te verrekenen tot	EBS	Ogane
		SRD	SRD
2013	2020	4.180	12.664
2014	2021	34.576	19.446
2015	2022	123.626	6.661
2016	2023	655.186	45.910
2017	2024	-	82.618
2018	2025	-	86.313
2019	2026	-	81.298
		<u>817.568</u>	<u>334.910</u>

Inkomstenbelasting 2019

Vanwege de compensabele verliezen bij N.V. EBS en het fiscaal verlies bij Ogane is er geen inkomstenbelasting verschuldigd over 2019.

Aangiften inkomstenbelasting

De aangiften inkomstenbelasting tot en met het verslagjaar 2018 zijn ingediend bij de Belastingdienst.

JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(bedragen in SRD 1.000)

ACTIVA	Referentie	31 december 2019 SRD	31 december 2018 SRD
Vaste activa			
Materiële vaste activa	3	1.793.691	1.636.342
Immateriële vaste activa	4	65.849	47.802
Financiële vaste activa	5	12.614	12.893
		1.872.154	1.697.037
Vlottende activa			
Voorraden	6	175.839	159.439
Debiteuren en overige vorderingen	7	233.897	167.162
Liquide middelen	8	328.373	175.471
		738.109	502.072
Totaal activa		2.610.263	2.199.109
PASSIVA			
Eigen vermogen	9	(708.464)	(689.642)
Voorzieningen	10	245.268	190.892
Langlopende schulden	11	937.669	905.725
Kortlopende schulden	12	2.135.790	1.792.134
Totaal passiva		2.610.263	2.199.109

Raad van Commissarissen:

Leo Brunswijk ing.
(Voorzitter)

Clifton Lienga Btech
(Onder voorzitter)

Kenneth Profijt
(Secretaris)

Ruth Deira
(Commissaris)

Udairay Panchoe
(Commissaris)

Directie:

Marcel K. Eyndhoven MSc.
CTO

B. Ismanto Adna MBA
CFO

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019

(bedragen in SRD 1.000)

	Referentie	2019		2018	
		SRD	SRD	SRD	SRD
Omzet	14	955.546		958.899	
Inkoopwaarde en directe kosten	15	1.470.749		1.535.957	
Brutomarge			(515.203)		(577.058)
Overige opbrengsten	16		930.588		905.374
Opbrengsten			415.385		328.316
Personeelskosten	17	260.871		188.536	
Afschrijvingen	18	68.679		68.718	
Overige bedrijfskosten	19	25.974		23.500	
Bedrijfskosten			355.524		280.754
Bedrijfsresultaat			59.861		47.562
Financiële lasten	20		80.604		74.909
Resultaat voor inkomstenbelasting			(20.743)		(27.347)
Inkomstenbelasting			-		-
Nettoresultaat			(20.743)		(27.347)

Raad van Commissarissen:

Leo Brunswijk ing.
(Voorzitter)

Clifton Lienga Btech.
(Onder voorzitter)

Kenneth Profijt
(Secretaris)

Ruth Deira
(Commissaris)

Udairay Panchoe
(Commissaris)

Directie:

Marcel K. Eyndhoven MSc.
CTO

B. Ismanto Adna MBA
CFO

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2019

(bedragen in SRD 1.000)

	2019		2018	
	SRD	SRD	SRD	SRD
Nettoresultaat		(20.743)		(27.347)
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	68.679		68.718	
- Dotaties aan voorzieningen	64.097		28.903	
- Financiële lasten in het resultaat	80.604		74.909	
- Koersverschillen inzake langlopende leningen	(12.311)		(6.845)	
- Per saldo overige mutaties zonder kasstromen	(149.387)		(62.104)	
		51.682		103.581
Veranderingen in werkkapitaal:				
Voorraden	16.400		(21.344)	
Debiteuren en overige vorderingen	66.735		(40.927)	
Kortlopende schulden	343.656		408.400	
		426.791		346.129
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		457.730		422.363
Betaalde financiële lasten	(31.304)		(39.273)	
Betalingen t.l.v. voorzieningen	(9.922)		(23.368)	
		(41.226)		(62.641)
Kasstroom uit operationele activiteiten		416.504		359.722
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	(230.718)		(312.342)	
Investerings in immateriële vaste activa	(22.309)		(10.230)	
		(253.027)		(322.572)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Opgenomen langlopende leningen	2.308		84.382	
Aflossingen langlopende leningen	(12.883)		(28.328)	
		(10.575)		56.054
Netto kasstroom		152.902		93.204
Liquide middelen per 1 januari		175.471		82.267
Liquide middelen per 31 december		328.373		175.471

Raad van Commissarissen:

Leo Brunswijk ing.
(Voorzitter)

Clifton Lienga Btech.
(Onder voorzitter)

Kenneth Profijt
(Secretaris)

Ruth Deira
(Commissaris)

Udairay Panchoe
(Commissaris)

Directie:

Marcel K. Eyndhoven MSc.
CTO

B. Ismanto Adna MBA
CFO

GECONSOLIDEERD VERMOGENSMUTATIEOVERZICHT OVER 2019

(bedragen in SRD 1.000)

	Geplaatst aandelen- kapitaal	Algemene reserve	Resultaat ter verdeling	Netto- resultaat verslagjaar	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Saldo per 31 december 2017	20	(377.553)	(264.704)	(20.100)	(662.337)
Correctie investeringssubsidie	-	42	-	-	42
Overboeking nettoresultaat 2015 tot en met 2017	-	(284.804)	264.704	20.100	-
Nettoresultaat 2018	-	-	-	(27.347)	(27.347)
Saldo per 31 december 2018	20	(662.315)	-	(27.347)	(689.642)
AFD Grant	-	1.418	-	-	1.418
CIF-EU Grant	-	503	-	-	503
Overboeking nettoresultaat 2018	-	(27.347)	-	27.347	-
Nettoresultaat 2019	-	-	-	(20.743)	(20.743)
Saldo per 31 december 2019	20	(687.741)	-	(20.743)	(708.464)

Raad van Commissarissen:

Leo Brunswijk ing.
(Voorzitter)

Clifton Lienga Btech.
(Onder voorzitter)

Kenneth Profijt
(Secretaris)

Ruth Deira
(Commissaris)

Udairay Panchoe
(Commissaris)

Directie:

Marcel K. Eyndhoven MSc.
CTO

B. Ismanto Adna MBA
CFO

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. Grondslagen voor de financiële verslaggeving

1.1 Algemene informatie en continuïteit

De N.V. EBS is een vennootschap naar Surinaams recht, statutair gevestigd te Paramaribo. De N.V. EBS is werkzaam op het gebied van energievoorziening, waaronder het produceren, het in- en verkopen, transporteren, distribueren en leveren van elektriciteit en gas, en voorts het aanleggen, beheren en exploiteren van elektriciteitsnetten, het bevorderen van doelmatig en zuinig energiegebruik en het verzorgen van voorlichting daarover en het onderzoeken en ontwikkelen van nieuwe energieproducten en energiediensten. Door de impliciete garantstelling van de Overheid, als enige aandeelhouder van N.V. EBS, bestaat er, ondanks de verliezen van de afgelopen jaren, geen onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling bij de vennootschap. Als gevolg hiervan zijn de toegepaste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld door de Directie van de vennootschap in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In 2017 is de Wet op de Jaarrekening van kracht geworden in Suriname. In deze wet is het verslagjaar 2020 vermeld voor de eerste implementatie International Financial Reporting Standards (IFRS) met vergelijkende cijfers over 2019. Momenteel zijn er initiatieven, mede van Overheidswege, gericht op uitstel van invoering van IFRS.

De jaarrekening 2019 zal door de Directie en de Raad van Commissarissen (RVC) ter vaststelling worden aangeboden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Tenzij anders vermeld, zijn alle bedragen opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening in duizenden SRD's. De geconsolideerde jaarrekening is met toepassing van het continuïteitsbeginsel en het toerekeningsbeginsel opgesteld.

1.2 Grondslagen voor de consolidatie

In de jaarrekening zijn geconsolideerd de jaarrekeningen van de N.V. EBS, waarvan de 'Districts Elektrificatie Bedrijven' (z.g. D.E.-Sector) deel uitmaken en de 100% dochteronderneming N.V. Handelsmaatschappij Ogane (hierna aangeduid met 'Ogane').

In de jaarrekening is afgezien van het opnemen van een afzonderlijke vennootschappelijke jaarrekening van de N.V. EBS, omdat beide ondernemingen een geïntegreerd geheel vormen. De jaarrekening van de dochteronderneming wordt volgens de integrale consolidatiemethode in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen. Volgens de integrale consolidatiemethode worden in de geconsolideerde jaarrekening de activa, passiva, baten en lasten van de dochteronderneming voor 100% opgenomen. Balansposities, intercompany-transacties en resultaten op dergelijke transacties tussen de dochteronderneming worden geëlimineerd.

1.3 Overheidssubsidie stroominkopen

Op 1 maart 2013 heeft de Overheid een overeenkomst gesloten met SPCS waarbij is overeengekomen dat SPCS elektriciteit aan de Overheid levert. De Overheid levert deze elektriciteit aan de N.V. EBS. Nadere afspraken tussen de Overheid en de N.V. EBS zijn niet geformaliseerd. Vanaf 1 maart 2013 worden de stroominkopen via SPCS geacht volledig voor rekening van de Overheid te komen, ongeacht de bedragen welke zijn opgenomen in de begroting van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. In de jaarrekening zijn deze stroominkopen onder overige opbrengsten verantwoord.

1.4 Kwalificatie van een bijdrage van de Overheid

De Overheid draagt de verantwoordelijkheid voor de financiering van de uitbreidingsinvesteringen van de N.V. EBS. Vooruitlopend op de formalisering van de afspraken tussen de Overheid en de N.V. EBS worden de ontvangen IDB, CDB en RBC middelen als investeringssubsidies beschouwd en als onderdeel van de langlopende schulden (Egalisatierekening investeringssubsidies) in de balans gepresenteerd.

De vrijval van de investeringssubsidies vindt plaats naar rato van de gepleegde afschrijvingen op hierop betrekking hebbende projecten bij gereedkomen respectievelijk ingebruikname van de betreffende projecten.

2. Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Hierna worden de belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling samengevat die zijn gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

Voor het opmaken van de jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gehanteerd die van invloed zijn op de verantwoorde bedragen en op de niet uit de balans blijken de verplichtingen. Dit betreft in het bijzonder de gebruiksduren van de materiële vaste activa volgens de concessie voorwaarden, bijzondere waardeverminderingen van activa, het verbruik (verkoop) van elektriciteit, belastingen en de omvang van voorzieningen. De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis, ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Schattingswijzigingen worden verwerkt in de periode waarin de schattingen worden herzien indien de wijzigingen alleen op deze periode betrekking hebben. Indien de schattingswijziging tevens betrekking heeft op toekomstige perioden vindt wijziging prospectief plaats in de hiervoor relevante perioden. Eventuele bijzonderheden ten aanzien van schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hierna opgenomen bij de toelichting op de geconsolideerde balans en op de geconsolideerde winst- en-verliesrekening.

In de jaarrekening zijn diverse transacties verantwoord waarbij de Overheid betrokken is. De verwerking hiervan vindt in bepaalde gevallen plaats op basis van afspraken welke nog dienen te worden vastgelegd in geformaliseerde schriftelijke overeenkomsten.

Vreemde valuta

De Surinaamse Dollar (SRD) is de functionele valuta van de N.V. EBS en is eveneens de valuta waarin de jaarrekening wordt gepresenteerd. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend in SRD tegen de wisselkoers op de datum waarop deze transacties plaatsvinden. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen op balansdatum worden omgerekend in SRD tegen de Centrale Bank van Suriname aankoop- respectievelijk verkoopkoers per balansdatum. Valutakoersverschillen die optreden bij de omrekening dan wel afwikkeling worden verwerkt in de winst- en verliesrekening. Bij niet uit de balans blijken de rechten en verplichtingen is aanvullende informatie opgenomen.

De voor de omrekening in SRD gebruikte aan- en verkoopkoersen per balansdatum zijn als volgt:

	2019		2018	
	Aankoop	Verkoop	Aankoop	Verkoop
Amerikaanse dollar	7,396	7,520	7,396	7,520
Euro	8,275	8,414	8,461	8,593

Saldering

Actief- en passiefposten worden per tegenpartij gesaldeerd indien sprake is van een contractueel recht tot salderen en tevens sprake is van intentie tot saldering. Indien de intentie of daadwerkelijke gesaldeerde afwikkeling ontbreekt, wordt per contract bepaald of sprake is van een actief- of een passiefpost. Vorderingen op de Overheid worden gesaldeerd met de schulden aan de Overheid. De formalisatie hiervan dient nog plaats te vinden.

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten. De kostprijs van bedrijfsmiddelen die in eigen beheer worden vervaardigd bestaat uit kosten van materiaal en diensten, kosten van directe manuren en overige direct toerekenbare kosten.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden ten laste van het resultaat gebracht volgens de lineaire methode op basis van de in de concessievoorwaarden voorgeschreven afschrijvingspercentages (welke in lijn zijn met de geschatte economische levensduur), rekening houdend met de geschatte restwaarde welke op nihil is gesteld. Op terreinen en bedrijfsmiddelen in aanbouw wordt niet afgeschreven.

De volgende gebruiksduren worden toegepast:

Categorie	gebruiksduur in jaren
Bedrijfsgebouwen	40
Machines en installaties	5 - 40
Overige bedrijfsmiddelen	2 - 5

Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering

Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering zijn gewaardeerd tegen de bestede kosten, bestaande uit verbruikte materialen verhoogd met de loonkosten alsmede kosten van ingezet materieel.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange gebruiksduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdien mogelijkheid van materiële vaste activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de realiseerbare waarde. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt voor het verschil een bijzondere waardevermindering verantwoord.

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op historische kosten minus cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn lineair op basis van de in de concessievoorwaarden voorgeschreven afschrijvingspercentages (welke in lijn zijn met de geschatte economische levensduur).

Software applicaties in uitvoering

Software applicaties in uitvoering zijn gewaardeerd tegen de bestede kosten.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde met in achtname van eventueel benodigde waardemutaties.

Voorraden

De voorraden brandstoffen, smeermiddelen, gas en technische materialen, zijn gewaardeerd tegen de gewogen gemiddelde kostprijs. De kostprijs van de voorraden is de verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten om de voorraden naar hun huidige locatie en staat te brengen.

De voorziening voor incourantheid van de voorraad technische materialen wordt bepaald op basis van ouderdom, verbruik en de staat waarin de materialen zich bevinden.

Debiteuren en overige vorderingen

De debiteuren en overige vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen voor oninbaarheid.

De vorderingen op de Overheid zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en zijn gesaldeerd onder de post kortlopende schulden (schulden aan de Overheid).

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen kas- en direct opvraagbare banktegoeden en worden opgenomen tegen de nominale waarde. De onder de liquide middelen begrepen vreemde valuta tegoeden worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende wisselkoersen. De omrekeningsverschillen verband houdende met wijzigingen van wisselkoersen worden afzonderlijk in de winst- en verliesrekening verwerkt onder het hoofd 'Financiële lasten'.

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen in eigen beheer zijn actuair bepaald en zijn opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige verplichtingen.

Overige voorzieningen

Een voorziening wordt opgenomen als een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip bestaat door een gebeurtenis in het verleden en waarvan het waarschijnlijk is, dat de afwikkeling zal leiden tot een uitstroom van middelen. Voorzieningen worden opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte uitgaven.

Voorziening groot onderhoud

Deze kostenegalatievoorziening is gevormd voor in volgende boekjaren noodzakelijke uitgaven met een onzekere omvang die hun oorsprong mede vinden in het verslagjaar. Deze voorziening is gevormd ter egalatie van de kosten van periodiek groot onderhoud aan generatoren op basis van de geschatte kosten van groot onderhoud.

Voorziening juridische geschillen

Voor zover verplichtingen uit hoofde van schadeclaims en arbeidsrechtelijke geschillen onzeker zijn, maar waarschijnlijk tot een uitstroom van middelen zullen leiden en een betrouwbare schatting van de verplichting mogelijk is, is hiervoor een voorziening opgenomen.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de in de concessievoorwaarden voorgeschreven afschrijvingspercentages. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt pro rata afgeschreven.

Opbrengsten

Opbrengsten worden verantwoord wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen aan de N.V. EBS toekomen en de opbrengst op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

Omzet

Onder omzet zijn opgenomen de aan afnemers gefactureerde bedragen uit hoofde van geleverde elektriciteit en gas.

Overige opbrengsten

Aansluitbijdragen

De van verbruikers en project verkavelaars vooruit ontvangen bedragen worden na het gereedkomen van de werken onder de overige opbrengsten als aansluitbijdragen infrastructurele werken verwerkt.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer het verwachtbaar is dat aan de voorwaarden voor verkrijging ervan is of wordt voldaan en dat de subsidies zijn of worden ontvangen. Exploitatiesubsidies ter compensatie van kosten worden als opbrengsten verantwoord in de periode waarin de kosten worden gemaakt.

Bijdrage D.E.-Sector

Exploitatietekorten van de D.E.-Sector zijn als vordering op de Overheid verantwoord.

Subsidie stroominkoop

Vanaf 1 maart 2013 zijn de stroominkopen via SPCS geheel voor rekening van de Overheid. Op grond hiervan zijn deze stroominkopen als subsidie stroominkopen SPCS onder de overige opbrengsten verwerkt.

PPA 1

Per 1 januari 2015 heeft de Overheid haar PPA 1 overeenkomst overgedragen aan de vennootschap ter facilitering van de financiering van haar kapitaalinvesteringen. Op grond hiervan worden de opbrengsten uit de verkoop van stroom aan Rosebel Gold Mines N.V. onder de overige opbrengsten verwerkt.

Belastingen

Belastingen naar het resultaat worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op basis van het commerciële resultaat.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(alle bedragen zijn in duizenden SRD tenzij anders vermeld)

3. Materiële vaste activa

De materiele vaste activa bestaat uit:

	2019	2018
	SRD	SRD
Bedrijfsgebouwen en terreinen	282.159	278.988
Machines en installaties	1.203.409	1.009.753
Overige bedrijfsmiddelen	62.488	20.779
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	245.635	326.822
	<u>1.793.691</u>	<u>1.636.342</u>

Het verloop in de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Overige bedrijfs- middelen	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Aanschafwaarde					
1 januari 2019	309.117	1.547.078	112.789	326.822	2.295.806
Investerings	78	4.159	14.439	212.042	230.718
Desinvesteringen	-	(4.349)	(2.897)	-	(7.246)
Gereedgekomen projecten	9.294	246.395	37.540	(293.229)	-
31 december 2019	<u>318.489</u>	<u>1.793.283</u>	<u>161.871</u>	<u>245.635</u>	<u>2.519.278</u>
Cumulatieve afschrijvingen					
1 januari 2019	(30.129)	(537.325)	(92.010)	-	(659.464)
Afschrijvingen	(6.201)	(55.200)	(10.270)	-	(71.671)
Afschrijvingen desinvesteringen	-	2.651	2.897	-	5.548
31 december 2019	<u>(36.330)</u>	<u>(589.874)</u>	<u>(99.383)</u>	<u>-</u>	<u>(725.587)</u>
Boekwaarde per					
31 december 2019	<u>282.159</u>	<u>1.203.409</u>	<u>62.488</u>	<u>245.635</u>	<u>1.793.691</u>

Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering

De vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering betreffen de aanleg van onderstations, technische voorzieningen en onderhanden werken ten behoeve van verbruikers en verkavelingsprojecten. Voorts zijn hierin opgenomen vooruitbetaalde investeringen in materiële vaste activa.

Materiële vaste activa in bestelling

Materiële vaste activa in bestelling zijn niet opgenomen in de balans.

De volgende investeringen zijn per 31 december 2019 in bestelling:

- Materialen ten behoeve van het elektriciteitsbedrijf (Euro 87,7 duizend en USD 23,2 duizend) met als tegenwaarde in SRD 908 duizend.

4. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaat uit:

	2019	2018
	SRD	SRD
Software applicaties	65.849	4.262
Software applicaties in uitvoering	-	43.540
	65.849	47.802

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

	Software- applicaties	Software applicaties in uitvoering	Totaal
	SRD	SRD	SRD
Aanschafwaarde			
1 januari 2019	11.447	43.540	54.987
Investeringsen	81	22.228	22.309
Desinvesteringen	(53)	-	(53)
Gereedgekomen	65.768	(65.768)	-
31 december 2019	77.243	-	77.243
Cumulatieve afschrijvingen			
1 januari 2019	(7.185)	-	(7.185)
Afschrijvingen	(4.262)	-	(4.262)
Desinvesteringen	53	-	53
31 december 2019	(11.394)	-	(11.394)
Boekwaarde per 31 december 2019	65.849	-	65.849

5. Financiële vaste activa

	2019	2018
	SRD	SRD
Deposito EUR 1.5 miljoen (Rabobank)	12.412	12.691
Aandelen N.V. EBS Power Company	100	100
Aandelen N.V. EBS Shared Services Company	100	100
Aandelen Maple Leaf N.V.	1	1
Aandelen overige	1	1
	12.614	12.893

Het deposito van EUR 1,5 miljoen bij de Rabobank is ter garantstelling van de aflossingsverplichtingen uit hoofde van de langlopende lening van Rabobank International.

Aandelen overige

De aandelen overige bestaan uit aandelen Ogane N.V. (SRD 600), aandelen Golfclub (SRD 0,20) en 1 aandeel SPCS (USD 100 (SRD 335)).

6. Voorraden

	2019	2018
	SRD	SRD
Technische materialen	125.773	109.615
Af: voorziening voor incourantheid	(1.072)	(863)
	124.701	108.752
Vooruitbetaalde voorraden	25.204	24.420
Brandstoffen en smeermiddelen	24.329	18.487
Propaangas	1.605	7.780
	175.839	159.439

7. Debiteuren en overige vorderingen

Debiteuren	191.824	157.859
Overige vorderingen	42.073	9.303
	233.897	167.162

7.1 Debiteuren

Debiteuren	205.101	169.394
Af: voorziening voor oninbaarheid	(13.277)	(11.535)
	191.824	157.859

7.2 Overige vorderingen

PPA I overeenkomst Overheid	6.438	6.438
Vooruitbetaald aan Greenland N.V.	16.147	16.147
Overige vorderingen en overlopende activa	36.476	3.706
	59.061	26.291
Af: voorziening voor oninbaarheid	(16.988)	(16.988)
	42.073	9.303

Onder de post overige vorderingen en overlopende activa is een vooruitbetaling aan Global Export Finance LLC uit hoofde van gasleveringen opgenomen voor een bedrag van SRD 19 miljoen.

Aan Global Export Finance LLC zijn middels akte van cessie de vorderingen van de N.V. EBS op Rosebel Goldmines N.V. overgedragen. De akte van cessie heeft betrekking op de maandelijkse betalingsverplichting aan Global Export Finance LLC van USD 505.788. Op de vooruitbetaling aan Greenland N.V. is een voorziening getroffen van 100%. Op de overige vorderingen en overlopende activa is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

8. Liquide middelen

	2019	2018
	SRD	SRD
Banktegoeden in SRD	162.506	104.168
Banktegoeden in vreemde valuta	163.234	69.273
Kassaldi	541	767
Kruisposten	2.092	1.263
	328.373	175.471

In de liquide middelen zijn banktegoeden uit hoofde van de IDB lening tot een bedrag van SRD 11,3 miljoen (2018: SRD 14,9 miljoen) niet vrij ter beschikking. Deze liquide middelen zijn in beheer van de N.V. EBS ten behoeve van de financiering van de IDB projecten.

9. Eigen vermogen

	2019	2018
	SRD	SRD
Geplaatst aandelenkapitaal	20	20
Algemene reserve	(687.741)	(662.315)
Nettoresultaat verslagjaar	(20.743)	(27.347)
	(708.464)	(689.642)

Geplaatst aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt SRD 75 duizend verdeeld in 75.000 aandelen van nominaal SRD 1 elk, waarvan 20.000 aandelen zijn geplaatst bij de Staat Suriname in deze vertegenwoordigd door het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen.

Algemene reserve

Voor het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het geconsolideerd vermogensmutatie overzicht.

10. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Saldo per 31/12/2018	(Vrijval)/ Dotaties	Onttrekkingen	Saldo per 31/12/2019
	SRD	SRD	SRD	SRD
Personeelsvoorzieningen:				
- voorziening medische kosten	101.512	54.904	(5.575)	150.841
- voorziening aanvullend pensioen	15.324	2.733	(1.251)	16.806
- voorziening jubileumgratificaties	26.235	2.898	-	29.133
- voorziening overlijdensuitkering	12.832	(1.343)	(36)	11.453
- voorziening afzwaaipremies	9.036	6.632	(2.282)	13.386
- voorziening directie pensioen	1.428	4	-	1.432
	<u>166.367</u>	<u>65.828</u>	<u>(9.144)</u>	<u>223.051</u>
Overige voorzieningen:				
- voorziening groot onderhoud	24.378	(1.631)	(776)	21.971
- voorziening juridische geschillen	147	100	-	247
	<u>24.525</u>	<u>(1.531)</u>	<u>(776)</u>	<u>22.218</u>
Totaal	<u>190.892</u>	<u>64.297</u>	<u>(9.920)</u>	<u>245.269</u>

De personeelsvoorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter. De voorzieningen zijn actuarieel bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

- Omvang medische kosten (gemiddeld jaarlijkse claimgrootte per persoon)	SRD 5.772 (2018: SRD 4.055) per jaar
- Inflatiecorrectie salarissen en ingegane uitkeringen	13,39% (2018: 13,39%)
- Inflatie medische kosten	16,39% (2018: 16,39%)
- Rendement op lange termijn beleggingen in SRD	14% (2018: 14%)
- Ontslagkans	1% (2018: 1%)

De uitgaven van de personeelsvoorzieningen vinden over een langere periode plaats. De voorzieningen worden jaarlijks herrekend op basis van actuele personeelsgegevens met inachtneming van de ‘projected unit credit cost method’.

Voorziening medische kosten

Deze voorziening heeft betrekking op de verplichtingen van de N.V. EBS uit hoofde van de regeling van de kosten van geneeskundige verzorging ten behoeve van gepensioneerden van de N.V. EBS en hun rechthebbende gezinsleden.

Voorziening aanvullend pensioen

Deze voorziening heeft betrekking op aanvullende (‘onderstand’) uitkeringen welke door de N.V. EBS aan een groep gepensioneerden is toegezegd.

Voorziening jubileumgratificaties

Deze voorziening heeft betrekking op de verplichtingen van de N.V. EBS uit hoofde van de jubileumrechten van de medewerkers uit hoofde van de collectieve arbeidsovereenkomst.

Voorziening overlijdensuitkering

Deze voorziening heeft betrekking op de verplichting bij overlijden uit hoofde van de (CAO) regelingen ten behoeve van de medewerkers en gepensioneerden van de N.V. EBS en hun rechthebbende gezinsleden.

Voorziening afzwaaipremies en voorziening directie pensioen

Dit betreft de voorzieningen voor speciale uitkeringen bij pensionering of bij beëindiging dienstverband respectievelijk de maandelijkse pensioenuitkeringen aan twee oud-directeuren.

Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is gevormd ter egalisatie van de kosten van periodiek groot onderhoud aan gensets op basis van de geschatte kosten van groot onderhoud.

Voorziening juridische geschillen

De voorziening juridische geschillen heeft betrekking op schadeclaims en arbeidsrechtelijke geschillen.

11. Langlopende schulden

	2019	2018
	SRD	SRD
Leningen Overheid	880.830	834.392
Overige leningen	56.839	71.333
	937.669	905.725

11.1 Leningen Overheid

	2019	2018
Lening:	SRD	SRD
- 2004 Gensets (USD 13,7 miljoen)	103.182	103.182
- 2005 161kV Transmissielijn (USD 12,9 miljoen)	97.431	97.431
- 2007 Distributiematerialen (EUR 4,8 miljoen)	40.278	41.135
- 2008 Distributiematerialen (EUR 7,5 miljoen)	63.105	64.447
- 2012 Energiecentrale (USD 46,4 miljoen)	349.199	349.199
- 2013 Gensets en energiecentrale (SRD 59,2 miljoen)	59.245	59.245
	712.440	714.639
Af: Kortlopend deel	(250.677)	(211.808)
	461.763	502.831
Egalisatierekening investeringssubsidies:		
Lening IDB I (USD 30 miljoen)	149.610	140.727
Lening IDB II (USD 21,1 miljoen)	157.057	81.323
Lening CDB I (USD 764 duizend)	5.740	2.851
Lening 2012 inzake aflossing bankfinanciering Royal Bank Canada (RBC) (USD 14,2 miljoen)	106.660	106.660
	419.067	331.561
Totaal	880.830	834.392

Verloopoverzicht Egalisatierekening investeringssubsidies

	Lening IDB I	Lening IDB II	Lening CDB I	Lening RBC	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Stand 1 januari	140.727	81.323	2.851	106.660	331.563
Mutaties:					
Opname	15.901	75.969	2.889	-	94.758
Vrijval afschrijvingen	(7.018)	(235)	-	-	(7.254)
Stand 31 december	149.610	157.057	5.740	106.660	419.067

Nadere informatie leningen Overheid

	Datum overeenkomst	Oorspronkelijke looptijd in jaren	Rente per jaar
Lening inzake gensets (USD 13,7 miljoen)	8 juli 2004	3	9,5%
Lening 161kV transmissielijn (USD 12,9 miljoen)	27 juli 2005	15	6 mnd.Libor+½%
Lening distributiematerialen (EUR 4,8 miljoen)	17 april 2007	15	Nihil
Lening distributiematerialen (EUR 7,5 miljoen)	17 oktober 2008	15	Nihil
Lening energiecentrale (USD 46,4 miljoen)	6 december 2012	12	6%
Lening gensets (SRD 64,6 miljoen)	6 maart 2013	17	6%
Lening CDB I (USD 98,3 miljoen)	24 mei 2017	5	Onbepaald
Lening IDB I (USD 30 miljoen)	12 december 2013	20	Onbepaald
Lening IDB II (USD 33 miljoen)	9 februari 2015	20	Onbepaald
Lening inzake aflossing bankfinanciering (USD 14,2 miljoen)	1 februari 2012	Onbepaald	6%

Op bovenstaande leningen is niet afgelost. De verschuldigde rente is opgenomen onder kortlopende schulden.

2004: Gensets (USD 13,7 miljoen)

Ter medefinanciering van de levering en installatie van twee dieselgeneratoren elk met een opwekcapaciteit van 8,4 MW door Man B & W Diesel AG is een financieringsovereenkomst in juli 2004 met het Ministerie van Financiën gesloten voor een bedrag van USD 13.721.000 tegen een rente van 9,5% per jaar. De lening wordt door de Staat Suriname verstrekt ten laste van haar maandelijkse tegoeden op Rosebel Gold Mines N.V. uit hoofde van de Power Purchase Agreement (PPA-I) d.d. 13 februari 2003.

Hoewel in artikel 4 van de financieringsovereenkomst is aangegeven dat de lening inclusief rente met ingang van 1 januari 2008 binnen een periode van 3 jaren in maandelijkse termijnen dient te worden terugbetaald, is in artikel 5 van de betreffende overeenkomst tevens aangegeven dat de Staat Suriname bereid is het totaal gefinancierd bedrag te verrekenen met eventuele huidige en toekomstige vorderingen van de N.V. EBS op de Staat Suriname. De vaststelling van het bedrag ter verrekening en de procedure van de verrekening zullen door partijen worden vastgesteld.

2005: India lening 161kv transmissielijn (USD 12,9 miljoen)

De bouw van de 161kv transmissielijn tussen Paranam en Menckendam door PEC Ltd./Larsen & Toubro Ltd. voor de aanneemsom van USD 12.891.741 is gefinancierd uit de creditline overeenkomst tussen de Staat Suriname en de Export-Import Bank (Exim-Bank) van India. Uit hoofde van deze allocatie heeft de Overheid, vertegenwoordigd door het Ministerie van Financiën, bij leningsovereenkomst van juli 2005 aan de N.V. EBS USD 12.891.741 ter leen gesteld tegen een rente van LIBOR 6 month + ½% een en ander conform de voorwaarden van de creditline overeenkomst tussen de Staat Suriname en de Exim-Bank van India.

Eenmalig is de N.V. EBS ½% management fee van de leensom van USD 64,5 duizend verschuldigd aan het Bureau voor de Staatsschuld. Uitgangspunt is dat de terugbetaling van de leensom parallel zal lopen aan de creditline overeenkomst als boven vermeld, doch niet langer dan 15 jaren. Op deze lening is nog niet afgelost en per eindbalans datum bedraagt de schuld van USD 12,9 miljoen.

2007: Distributiematerialen (EUR 4,8 miljoen)

Ter financiering van de aflossing van de langlopende lening van de N.V. EBS bij Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. terzake inkoop van distributiematerialen heeft de Staat Suriname door tussenkomst van het Ministerie van Financiën op 17 april 2007 een langlopende renteloze lening ter grootte van de inkooptransactie, i.e. EUR 6 miljoen, verstrekt aan de N.V. EBS. In de leningsovereenkomst is de Staat Suriname gehouden om het aflossingsbedrag aan Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. te voldoen.

Bij de aflossing van de lening bij Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. ontstaat er een renteloze langlopende schuld van de N.V. EBS bij het Ministerie van Financiën met een looptijd van 15 jaar.

In 2008 is de lening bij Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. door de Staat Suriname volledig afgelost. Als gevolg hiervan bedraagt de renteloze langlopende lening aan de Staat Suriname EUR 6 miljoen minus het ingevolge artikel 6 van de geldleningsovereenkomst door de N.V. EBS verrekend bedrag van de door het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen afgenomen distributiematerialen tot een bedrag van EUR 1.212.940, resulterend in een pro resto schuld van EUR 4.787.060.

2008: Distributiematerialen (EUR 7,5 miljoen)

In september 2008 is een overeenkomst van koop en verkoop met leverancierskrediet ten bedrage van EUR 9.133.480 aangegaan tussen Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. en de vennootschap voor de aanschaf van kabels en distributietransformatoren. EUR 1.633.480 is verrekend met de leverancier. Voor het restant bedrag ad EUR 7.500.000 heeft de vennootschap een langlopende lening opgenomen bij de Staat Suriname.

In de leningsovereenkomst is de Staat Suriname gehouden om het aflossingsbedrag aan Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. te voldoen. Bij de aflossing van de lening bij Brinkmann & Niemeyer Motoren B.V. is bovengenoemde renteloze langlopende schuld van de N.V. EBS bij het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen ontstaan.

2012: Lening energiecentrale (USD 46,4 miljoen)

Het Ministerie van Financiën heeft op 6 december 2012 een lening verstrekt van USD 46,4 miljoen (geëffectueerd in 2013) met een grace period van 2 jaar en daaropvolgend een looptijd van 10 jaar, aanvangend op 30 november 2014. Deze 6% lening is bestemd voor de financiering van de constructie van de energiecentrale DPP II.

2013: Gensets en energiecentrale (SRD 64,6 miljoen)

Het Ministerie van Financiën heeft op 6 maart 2013 een lening verstrekt van SRD 64,6 miljoen voor de financiering van de 3 generatoren en meerwerk in het kader van de constructie van de energiecentrale. De grace period is 2 jaar en daaropvolgend bedraagt de looptijd 15 jaar, aanvangende op 30 april 2015. De looptijd is 15 jaar. De interest is 6% rente per jaar. De renteberekening is op basis van de uitstaande schuld.

Egalisatierekening investeringssubsidies

Voor nadere informatie verwijzen wij naar paragraaf 1.8 Leningen Overheid.

11.2 Overige leningen	2019	2018
	SRD	SRD
Rabobank International (EUR 1,49 miljoen)	12.551	25.637
DSB Bank N.V. (meta Finabank N.V.) (USD 0,016 miljoen)	-	125
DSB Bank N.V. OGANE (USD 3,77 miljoen)	28.376	31.271
DSB Bank N.V. (USD 582 duizend)	4.379	15.300
Finabank N.V. (SRD 940 duizend)	2.205	-
Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. (USD 1,1 miljoen)	8.363	8.363
Waarborgsommen	23.702	22.135
	79.576	102.831
Af: Kortlopend deel	(22.737)	(31.498)
	56.839	71.333

Rabobank International

Ter financiering van het investeringsproject EVP+ is op 19 december 2007 een langlopende leningsovereenkomst gesloten bij de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (RABOBANK INTERNATIONAL). De leningsvoorwaarden zijn als volgt:

- Hoofdsom bedraagt Euro 15,0 miljoen
- De looptijd van de lening is 10 jaar
- De aflossing zal plaatsvinden in 20 halfjaarlijkse termijnen van EUR 0,75 miljoen.
- De jaarlijkse interest is 6%. De renteberekening is op basis van de uitstaande schuld.
- Debt serviceaccount EUR 1,5 miljoen
- Garantstelling van het Ministerie van Financiën tot een bedrag van EUR 13,5 miljoen
- Het kredietrisico wordt tot een bedrag van EUR 13,5 miljoen gedragen door de kredietverzekeraar Atradius

DSB Bank N.V.

Bij de DSB Bank N.V. zijn de navolgende kredieten opgenomen:

- Het investeringskrediet, aangegaan op 25 september 2015, ter financiering voor de betaling van de bouw van gastanks (OGANE) ten behoeve van de Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. heeft een hoofdsom van USD 4,7 miljoen met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 8,5%.
- Lening, aangegaan op 30 april 2015, bestemd ter afbetaling van het N.V. EBS rekening-courantkrediet en ter aanpassing van de debet standen, welke USD 6,3 miljoen bedraagt met een looptijd van 5 jaar en een rentepercentage van 8,5%.

De meta financiering samen met Finabank N.V. is in het verslagjaar volledig afgelost.

Voor alle leningen bij de DSB Bank N.V. zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- Verklaringen van hoofdelijke aansprakelijkheid over en weer van de N.V. EBS en Ogane N.V. voor de kredietverlening nu of in de toekomst.
- FEO op vorderingen.

Finabank N.V.

De Finabank N.V. heeft voor de aankoop van bedrijfsvoertuigen ter vervanging van een deel van haar wagenpark een lening op 9 oktober 2019 verstrekt van SRD 3.143.505 met een looptijd van 5 jaar en een rente 10,5% per jaar. De maandelijkse aflossing bedraagt SRD 67.567.

Staatsolie Maatschappij Suriname (Staatsolie)

De aflossing van de lening van Staatsolie inzake de bouw van het onderstation te Tout Lui Faut vindt met ingang van 1 maart 2013 niet meer plaats als gevolg van het niet langer van kracht zijn van de stroominkoop overeenkomst per 1 maart 2013. Tot 1 maart 2013 waren aflossingen van de lening in het met Staatsolie overeengekomen stroomtarief begrepen. Leveringen van stroom door Staatsolie aan de N.V. EBS vinden na 1 maart 2013 plaats op basis van een overeenkomst tussen het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en Staatsolie (SPCS), zodat er vanaf 1 maart 2013 geen aflossingen zijn gepleegd door de N.V. EBS. Er zijn nog geen nadere afspraken gemaakt over de terugbetaling van de schuld aan Staatsolie.

Waarborgsommen

Bij de waardering van de verbruikersvorderingen zijn de in rekening gebrachte waarborgsommen niet in aanmerking genomen doch afzonderlijk onder langlopende schulden gepasseerd zulks met het oog op het feit dat compensatie van de vorderingen met waarborgsommen pas mogelijk is wanneer de verbruikers zich niet houden aan hun betalingsverplichtingen. Als zodanig hebben de waarborgsommen, rekening houdende met de aard van het bedrijf, het karakter van een langlopende verplichting.

12. Kortlopende schulden

	2019	2018
	SRD	SRD
Schulden aan de Overheid	1.535.183	1.091.381
Rekening-courant Stichting Pensioenfonds voor de Surinaamse		
Energiebedrijven	263.367	285.769
Overige leningen	37.698	65.813
Handelscrediteuren	110.868	192.263
Overige schulden	188.674	156.908
	2.135.790	1.792.134

12.1 Schulden aan de Overheid

	2019	2018
	SRD	SRD
Inkoop elektriciteit (hydro-energie)	3.083.244	2.638.085
Stroominkopen Staatsolie (SPCS)	278.166	278.166
Door de Overheid betaalde brandstofleveringen Staatsolie	564.904	310.566
Bijdrage Overheid D.E.-Sector	(2.185.208)	(1.900.978)
Subsidie stroomtarieven nieuw tarief in 2016	(334.075)	(334.075)
Uitgevoerde projecten t.b.v. Overheid	(262.188)	(232.824)
Loonbelasting en premie AOV	334.099	290.332
Gassubsidie	(78.000)	(60.000)
Leveringen aan de Overheid	(501.607)	(451.376)
	899.335	537.896
Kortlopend deel langlopende leningen Overheid	250.677	211.807
Verschuldigde rente langlopende leningen Overheid	385.171	341.678
Totaal	1.535.183	1.091.381

De inkoop van hydro-energie door de N.V. EBS vindt plaats door tussenkomst van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. Leveringen aan de Overheid hebben betrekking op elektriciteit en door de N.V. EBS uitgevoerde projecten ten behoeve van de Overheid.

De schuldtoename is voornamelijk het gevolg van de inkoop van hydro-energie, door de Overheid betaalde brandstofleveringen en rente van de rentedragende langlopende leningen Overheid.

De gassubsidie betreft een nog te vorderen bedrag van de Overheid in het kader van het veiligstellen van de gasleveringen van Ogane N.V. aan de Surinaamse bevolking. De schuldverhouding met de Overheid dient nog nader te worden geformaliseerd.

12.2 Rekening-courant Stichting Pensioenfonds voor de Surinaamse Energiebedrijven

Dit betreft de schuldverhouding tussen de N.V. EBS en de Stichting Pensioenfonds voor de Surinaamse Energiebedrijven (Pensioenfonds). De rente over de rekening-courant schuld bedraagt 9,5% per jaar (2018: 9,5% per jaar).

12.3 Overige leningen

	2019	2018
	SRD	SRD
Kortlopend deel langlopende overige leningen	22.737	31.498
C. Kersten en Co. N.V.	14.743	32.395
Overige schulden aan financiële instellingen	218	1.920
	37.698	65.813

C. Kersten en Co. N.V. heeft een kredietfaciliteit verstrekt op 1 november 2014 van USD 12,5 miljoen voor een periode van 6 jaar. Het rentepercentage bedraagt 8%. Aflossing vindt plaats door verrekening van stroomrekeningen en geldelijke aflossingen. De achterstandsrente is 1,5% per maand. Er zijn geen zekerheden verstrekt. De schuld is in 2019 per saldo afgenomen als gevolg van aflossingen.

12.4 Handelscrediteuren

	2019	2018
	SRD	SRD
Staatsolie	65.033	36.265
Overige handelscrediteuren	45.835	155.998
	110.868	192.263

De schuld aan Staatsolie heeft betrekking op geleverde brandstoffen.

In de overige handelscrediteuren zijn tevens schulden opgenomen aan:

- ABB Systemen N.V. voor de upgrading van 3 onderstations en de bouw van een nieuw onderstation. Per 31 december 2019 bedraagt de schuld USD 83 duizend.
- BNH GAS Tanks voor de bouw van gastanks. Per 31 december 2019 bedraagt de schuld USD 399 duizend.

12.5 Overige schulden

	2019	2018
	SRD	SRD
Vooruit ontvangen aansluitbijdragen	167.339	138.449
Overige schulden en overlopende passiva	21.335	18.459
	188.674	156.908

De van verbruikers en project verkavelaars vooruit ontvangen aansluitbijdragen worden na het gereedkomen van de werken onder de overige opbrengsten als bijdragen in de onderhoudskosten van de installaties en het elektriciteitsnet verwerkt. De overige schulden en overlopende passiva bestaan voornamelijk uit vakantietoelagen, voorgeschoten afzwaaipremies en zegelkosten

13. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

13.1 Niet uit de balans blijkende rechten

13.1.1 Redelijk rendement

Tussen de Staat Suriname (“Overheid”) en de N.V. EBS (voorheen OGEM N.V.) is op 3 december 1971 een overeenkomst (“Overeenkomst ter bepaling van het Redelijk Rendement”) gesloten, welke door partijen is geratificeerd op 17 mei 1972. Op grond van deze overeenkomst heeft de N.V. EBS recht op een financiële compensatie inzake het redelijk rendement. Op basis van de door de vennootschap uitgevoerde financiële calculaties over de periode 1999 tot en met 2019, is strikt formeel de bepalingen van vorengenoemde overeenkomst volgende, het recht van de N.V. EBS op financiële compensatie door de Staat Suriname inzake het redelijk rendement becijferd op SRD 788,8 miljoen. Bij de berekening van het bedrag is rekening gehouden met hetgeen gesteld is in de artikelen 1 tot en met 8 van de overeenkomst. Afwikkeling van de financiële compensatie is ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening niet geschied.

13.1.2 Nieuw stroomtarief

Per 1 mei 2016 heeft de vaststelling van de nieuwe stroomtarieven door het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen plaatsgevonden. De vastgestelde stroomtarieven liggen nog onder de kostprijs. De N.V. EBS heeft dit verschil tot en met het verslagjaar 2019 becijferd op SRD 1.5 miljard. Afwikkeling van de financiële compensatie in deze door de Overheid aan de N.V. EBS is ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening nog niet geschied.

13.2 Inkoopverplichtingen en leveringsverplichtingen

De inkoopverplichtingen welke gerelateerd zijn aan de afname van elektriciteit op basis van een energiecontract tussen het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en SPCS worden geacht vanaf 1 maart 2013 geheel ten laste van de Overheid te komen. Tussen het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en de N.V. EBS zijn voornamelijk geen nadere afspraken gemaakt over deze inkoopverplichtingen. De N.V. EBS heeft inkoopverplichtingen voor propaangas ter grootte van circa 20.000 MT per jaar, ingaande 1 oktober 2014. De overeenkomst met de leverancier van propaangas is verlengd tot en met 30 september 2020. De inkoopprijs van propaangas is afhankelijk van de prijs op de internationale markt en de contractuele bepalingen met de leverancier. In februari 2014 heeft de N.V. EBS met Staatsolie een overeenkomst van koop en verkoop van gas gesloten in het kader van de uitbreiding van de raffinaderij van Staatsolie. De overeenkomst zal in werking treden nadat de opslagtanks van de N.V. EBS operationeel zijn.

13.3 Overige verplichtingen

De N.V. EBS is langlopende verplichtingen aangegaan voor de huur van panden, parkeergelegenheid en kantoorruimte. Deze jaarlijkse huurverplichtingen hebben per balansdatum een omvang van SRD 2,8 miljoen.

13.4 Kosten PPA1

Per 1 januari 2015 heeft de Overheid de PPA1 overeenkomst tussen de Staat Suriname en de Rosebel Gold Mines N.V. overgedragen aan de N.V. EBS met het doel haar in staat te stellen kapitaalinvesteringen te plegen ten behoeve van de elektriciteit- en gasvoorziening. Tot en met het verslagjaar 2019 heeft de Overheid de kosten voortvloeiende uit de PPA1 overeenkomst niet als last opgebracht noch de N.V. EBS gefactureerd. Derhalve zijn deze kosten door N.V. EBS niet in de jaarrekening opgenomen. Tot en met het verslagjaar 2019 bedragen bedoelde kosten SRD 49,0 miljoen.

13.5 Onderzoek naar vermoede frauduleuze handelingen en justitieel onderzoek

In de civiele vordering die door de N.V. EBS is ingesteld tegen Greenland Development N.V. is er op 8 november 2018 vonnis gewezen, waarbij de vordering van de N.V. EBS is toegewezen. De N.V. EBS is in het proces om de mogelijkheden te inventariseren om het vonnis ten uitvoer te brengen.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019
(alle bedragen zijn in duizenden SRD tenzij anders vermeld)

14. Omzet

	2019		2018	
	MWh/Lbs	SRD	MWh/Lbs	SRD
Energielevering algemeen	1.334.307	689.998	1.264.507	659.380
Energielevering Rosebel Gold Mines N.V.	126.892	148.055	131.829	159.493
	1.461.199	838.053	1.396.336	818.873
Gasleveringen	52.081	117.493	57.837	140.026
		955.546		958.899

Voor een nadere toelichting van de afname van de omzet wordt verwezen naar hoofdstuk 2 “geconsolideerd financieel resultaat”.

15. Inkoopwaarde en directe kosten

	2019	2018
	SRD	SRD
Inkoop elektriciteit (hydro-energie)	445.160	512.032
Inkoop elektriciteit Staatsolie Power Company Suriname N.V. (SPCS)	476.156	426.183
Verbruik brandstoffen en smeermiddelen eigen opwekking elektriciteit	318.164	297.950
Onderhoudskosten, onderdelen en materialen	56.665	91.287
Dienstverlening door derden	15.703	6.763
Exploitatiekosten dienstvoertuigen	11.869	8.533
Inkoop propaangas	140.831	187.429
Overige directe kosten	6.201	5.780
	1.470.749	1.535.957

16. Overige opbrengsten

Aansluitbijdragen infrastructurele werken	41.794	42.728
Subsidie stroominkopen SPCS	476.156	426.183
Bijdrage Overheid D.E.-Sector	284.230	304.967
Subsidie gasvoorziening	18.000	18.000
PPA I overeenkomst Overheid	75.803	75.928
Diverse overige opbrengsten	34.605	37.568
	930.588	905.374

17. Personeelskosten

Lonen en salarissen	145.171	123.356
Sociale lasten	67.222	21.651
Pensioenlasten	26.017	25.936
Overige personeelskosten	27.411	21.490
	265.821	192.433
Geactiveerde personeelskosten	(4.950)	(3.897)
	260.871	188.536

17.1 Lonen en salarissen

	2019	2018
	SRD	SRD
Lonen en salarissen	95.389	81.705
Vakantietoelage	15.777	12.797
Overwerk	9.947	3.902
Gratificaties	12.708	9.076
Dotatie voorziening jubileumgratificaties	2.899	4.190
Diverse premies en toelagen	8.451	11.686
	145.171	123.356

17.2 Sociale lasten

Kinderbijslag	3.015	2.881
(Vrijval) /dotatie voorziening medische kosten	54.904	11.330
Medische kosten	9.303	7.440
	67.222	21.651

17.3 Pensioenlasten

Pensioenpremie C.A.O. personeel en stafleden	21.146	21.009
Donaties, kerstgeschenken, gratificatie en reünie gepensioneerden	2.134	2.185
Dotatie/(vrijval) voorziening directie pensioenen	5	(51)
Dotatie aanvullend pensioen	2.732	2.793
	26.017	25.936

17.4 Overige personeelskosten

Dienstkleding	1.175	1.359
Dotatie voorziening voor afzwaai-premie	6.632	2.282
Loonbelasting en premie AOV reservering	8.700	8.300
Detacheringskosten, reiskostenvergoeding incl. vervoerstoelage	378	237
Elektra en gascompensatie	3.499	3.656
Kosten opleidingen	2.316	1.579
Kosten stagiaires en vakantiejobbers en losse krachten	4.521	3.700
Maaltijden overwerk	997	550
Dotatie/(vrijval) voorziening overlijdensrisico	(1.344)	(406)
Overige sociale lasten	537	233
	27.411	21.490

Personeelsaantallen

EPAR (bedrijfsactiviteiten Paramaribo)	990	949
D.E.-Sector (bedrijfsactiviteiten districten)	179	179
OPAR (bedrijfsactiviteiten propaangas)	69	72
	1.238	1.200

Gemiddeld aantal personeelsleden (in aantallen)	1.219	1.234
---	--------------	--------------

18. Afschrijvingen

	2019	2018
	SRD	SRD
<u>Materiële vaste activa:</u>		
Bedrijfs- gebouwen en terreinen	6.201	6.112
Machines en installaties	55.200	54.598
Overige bedrijfsmiddelen	10.269	10.820
	<u>71.670</u>	<u>71.530</u>
<u>Immateriële vaste activa</u>		
Software applicaties	4.262	4.261
	<u>75.932</u>	<u>75.791</u>
Vrijval afschrijvingen investeringssubsidie IDB I en IDB II	<u>(7.253)</u>	<u>(7.073)</u>
	<u>68.679</u>	<u>68.718</u>

19. Overige bedrijfskosten

Algemene kosten	18.217	9.557
Huisvestingskosten	15.868	17.613
	<u>34.085</u>	<u>27.170</u>
Geactiveerde kosten	<u>(8.111)</u>	<u>(3.670)</u>
	<u>25.974</u>	<u>23.500</u>

19.1 Algemene kosten

Kantoorbehoeften	1.287	755
Communicatiekosten	3.916	3.247
Reis- en verblijfkosten	1.935	525
Onkostenvergoeding Raad van Commissarissen	249	210
Professionele dienstverleners	1.088	1.032
Publiciteitskosten	395	322
Contributies, abonnementen en giften	204	264
Reparatie en onderhoud kantoorinventarissen	2.554	1.224
Inklarings- en transportkosten	1.764	2.381
Dotatie/(vrijval) voorziening voor oninbare debiteuren en overige vorderingen	1.326	(2.443)
Dotatie/(vrijval) voorziening incurante voorraden	208	(46)
Consultancy kosten	921	860
Schadevergoeding aan verbruikers	82	257
Representatiekosten	228	103
Overige	<u>2.060</u>	<u>866</u>
	<u>18.217</u>	<u>9.557</u>

19.2 Huisvestingskosten

Huur bedrijfsgebouwen en terreinen	2.799	4.146
Reparatie en onderhoud gebouwen	4.648	5.161
Kosten huishoudelijke dienst	621	314
Bewakingskosten	1.139	523
Elektriciteit en gasverbruik	<u>6.661</u>	<u>7.469</u>
	<u>15.868</u>	<u>17.613</u>

20. Financiële lasten

	<u>2019</u> <u>SRD</u>	<u>2018</u> <u>SRD</u>
<u>Rente:</u>		
- Langlopende leningen Overheid	43.493	43.580
- Lening (2012) gensets	-	1.332
- Lening (2015) gensets	-	(2.155)
- Overige leningen	6.354	10.772
- Rekening-courant schuld pensioenfonds	24.950	27.169
<u>Koersresultaten:</u>		
- Koersverschil u.h.v. herwaardering monetaire positie per balansdatum	(5.089)	(6.185)
- Gerealiseerde koersresultaten	12.301	658
Overige financiële lasten	<u>(1.405)</u>	<u>(262)</u>
	<u>80.604</u>	<u>74.909</u>

TOELICHTING OP HET GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(alle bedragen zijn in duizenden SRD tenzij anders vermeld)

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt het nettoresultaat na belastingen aangepast voor posten van de winst- en verliesrekening en balansmutaties die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar.

In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt naar kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De operationele kasstroom omvat onder andere de uitgaven voor rente. Investerings en desinvesterings in vaste activa worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

Veranderingen in werkkapitaal

Het werkkapitaal omvat de voorraden en kortlopende vorderingen verminderd met de kortlopende schulden. Bij de bepaling van de mutatie kortlopende schulden is rekening gehouden met het verschil tussen de financiële lasten en de daadwerkelijk betaalde rente. Niet betaalde rente is opgenomen onder kortlopende schulden.

Rente

Rente welke verschuldigd is aan de Overheid en de Stichting Pensioenfonds voor de Surinaamse Energiebedrijven is niet betaald en derhalve niet opgenomen als betaalde rente.

Gebeurtenissen na balansdatum

COVID-19

In januari 2020 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) het uitbreken van een nieuw Coronavirus (COVID-19) uitgeroepen tot een “noodsituatie van internationaal belang op het gebied van de volksgezondheid” en in maart 2020 verklaarde de WHO COVID-19 tot een pandemie. De uitbraak blijft zich over de hele wereld verspreiden, heeft een negatieve invloed op de wereldwijde commerciële activiteiten en heeft bijgedragen tot een aanzienlijke daling van volatiliteit op de financiële markten. De uitbraak van het Coronavirus en de reacties van de regeringen veroorzaken verstoringen van de wereldwijde toeleveringskanalen en hebben een negatieve impact op veel industrieën. De uitbraak kan een aanhoudend wezenlijk nadelig effect hebben op economische en marktomstandigheden en een periode van wereldwijde economische recessie veroorzaken. De snelle ontwikkeling en veranderlijkheid van deze situatie sluit elke voorspelling uit over de uiteindelijke materiële nadelige invloed van de uitbraak van het Coronavirus. Echter veroorzaakt de uitbraak onzekerheid en risico met betrekking tot de prestaties van de vennootschap en haar financiële resultaten. De specifieke impact is niet duidelijk te bepalen op de datum van deze jaarrekening.

Unificatie wisselkoers

Op 21 september 2020 heeft de Centrale Bank van Suriname (“CBvS”), in overleg met de regering, aangekondigd dat de wisselkoers op 22 september 2020 wordt aangepast. De wisselkoers van de CBvS zal periodiek worden bijgesteld en dagelijks worden gepubliceerd. De verkoopkoers van USD 1 bedroeg per 22 september 2020 SRD 14,29 (was SRD 7,52). De impact van deze aanpassing op de waardering van de activa en passiva in vreemde valuta zal in het verslagjaar 2020 worden verwerkt.

Per 7 juni 2021 heeft de CBvS de flexibele wisselkoers regiem ingevoerd waarbij de koers voor 1 USD SRD 21,50 bedroeg.

Afobakka Waterkracht Centrale

De Afobakka Waterkracht Centrale is op 1 januari 2020 door de Suralco overgedragen aan de Staat Suriname die op haar beurt het eigendom en het beheer aan SPCS heeft overgedragen. Het Ministerie van Natuurlijke hulpbronnen en SPCS hebben een PPA afgesloten die de verkoop en levering van hydro-energie regelt.

Inter-American Development Bank (IDB 1)

De middelen van de IDB 1 faciliteit zijn per 31 december 2020 volledig opgenomen. De lopende projecten die hiermee gefinancierd worden zijn per datum van de jaarrekening nog niet afgerond.

Concessieovereenkomst 1 januari 1972

De concessieovereenkomst is op 1 januari 2022 vervallen. De N.V. EBS is nog in onderhandeling met de Overheid over de voorzetting hiervan.

TOELICHTING PER SEGMENT

(alle bedragen zijn in duizenden SRD tenzij anders vermeld)

Gesegmenteerde informatie

Bedrijfssegmenten worden onderscheiden in overeenstemming met de bestuurlijke en interne rapportagestructuur van de N.V. EBS. De bedrijfssegmenten van de N.V. EBS zijn de drie kernbedrijven: EPAR, D.E.-Sector en OPAR. Het segment EPAR omvat het inkopen, opwekken, verhandelen en verkopen van elektriciteit en het onderhoud en de aanleg en beheer van energie-infrastructuren. D.E.-Sector omvat dezelfde bedrijfsactiviteiten in de districten buiten Paramaribo. Het segment OPAR omvat de handelsactiviteiten van N.V. Ogane op het gebied van propaangas.

Opbrengsten en resultaten per bedrijfssegment

2019	EPAR	D.E.- Sector	OPAR	Eliminatie	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Omzet	1.016.574	104.066	117.493	(282.587)	955.546
Inkoopwaarde en directe kosten	1.315.606	290.721	147.009	(282.587)	1.470.749
Brutomarge	(299.032)	(186.655)	(29.516)	-	(515.203)
Overige opbrengsten	622.730	1.744	21.884	-	646.358
DE-Subsidie	-	284.230	-	-	284.230
Opbrengsten	323.698	99.319	(7.632)	-	415.385
Personeelskosten	198.209	49.430	13.232	-	260.871
Afschrijvingen	53.749	11.771	3.159	-	68.679
Overige bedrijfskosten	19.293	5.960	721	-	25.974
Bedrijfskosten	271.251	67.161	17.112	-	355.524
Bedrijfsresultaat	52.447	32.158	(24.744)	-	59.861
Financiële (baten)/lasten	(8.108)	32.158	56.554	-	80.604
Inkomstenbelasting	-	-	-	-	-
Nettoresultaat	60.555	-	(81.298)	-	(20.743)

2018	EPAR	D.E.- Sector	OPAR	Eliminatie	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Omzet	928.789	106.837	140.026	(216.753)	958.899
Inkoopwaarde en directe kosten	1.137.254	423.101	192.355	(216.753)	1.535.957
Brutomarge	(208.465)	(316.264)	(52.329)	-	(577.058)
Overige opbrengsten	507.742	71.209	21.456	-	600.407
DE-Subsidie	-	304.967	-	-	304.967
Opbrengsten	299.277	59.912	(30.873)	-	328.316
Personeelskosten	160.671	18.442	9.423	-	188.536
Afschrijvingen	54.973	11.199	2.546	-	68.718
Overige bedrijfskosten	6.667	13.384	3.449	-	23.500
Bedrijfskosten	222.311	43.025	15.418	-	280.754
Bedrijfsresultaat	76.966	16.887	(46.291)	-	47.562
Financiële (baten)/lasten	18.000	16.887	40.022	-	74.909
Inkomstenbelasting	-	-	-	-	-
Nettoresultaat	58.966	-	(86.313)	-	(27.347)

Balans per bedrijfssegment

(alle bedragen zijn in duizenden SRD tenzij anders vermeld)

Per 31 december 2019	EPAR SRD	D.E.- Sector SRD	OPAR SRD	Eliminatie SRD	Totaal SRD
Activa					
Vaste activa	1.628.482	196.098	47.574	-	1.872.154
Vlottende activa	1.252.542	51.885	119.394	(685.712)	738.109
Totaal activa	2.881.024	247.983	166.968	(685.712)	2.610.263
Passiva					
Eigen vermogen	(345.782)	-	(362.682)	-	(708.464)
Voorzieningen	221.367	12.905	10.996	-	245.268
Langlopende schulden	914.734	-	22.935	-	937.669
Kortlopende schulden	2.090.705	235.078	495.719	(685.712)	2.135.790
Totaal passiva	2.881.024	247.983	166.968	(685.712)	2.610.263
Per 31 december 2018	EPAR SRD	D.E.- Sector SRD	OPAR SRD	Eliminatie SRD	Totaal SRD
Activa					
Vaste activa	1.573.045	80.037	43.955	-	1.697.037
Vlottende activa	988.529	17.054	104.946	(608.457)	502.072
Totaal activa	2.561.574	97.091	148.901	(608.457)	2.199.109
Passiva					
Eigen vermogen	(408.258)	-	(281.384)	-	(689.642)
Voorzieningen	166.820	16.423	7.649	-	190.892
Langlopende schulden	880.349	-	25.376	-	905.725
Kortlopende schulden	1.922.663	80.668	397.260	(608.457)	1.792.134
Totaal passiva	2.561.574	97.091	148.901	(608.457)	2.199.109

OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

Zeggenschapsrechten

De aandelen van de N.V. EBS zijn volledig in handen van de Overheid, in deze vertegenwoordigd door het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen. De Raad van Commissarissen is belast met het toezicht op het beheer van de vennootschap en bestond per 31 december 2019 uit de volgende personen:

De heer Andojo Rusland MBA (Voorzitter)
De heer Johnny R. Antonius (Onder voorzitter)
Mevrouw Renuka Raghoe BSc. MPA (Secretaris)
De heer Benz Abas BBA (Commissaris)
De heer Mr. Ceciel Pinas MSc. (Commissaris)

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is bij het uitbrengen van de jaarrekening als volgt:
De heer Leo Brunswijk ing. (Voorzitter)
De heer Clifton Lienga Btech. (Onder voorzitter)
De heer Kenneth Profijt (Secretaris)
De heer Ruth Deira (Commissaris)
De heer Udairay Panchoe (Commissaris)

Resultaatverwerking

Vooruitlopend op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is het nettoresultaat over 2019, een verlies van SRD 20,7 miljoen, separaat onder het eigen vermogen opgenomen.

Artikel 25 van de statuten luidt als volgt:

Indien blijkt de vastgestelde winst- en verliesrekening over enig jaar verlies is geleden, hetwelk niet uit reserves bestreden of op andere wijze gedelgd wordt, geschiedt in volgende jaren geen winstuitkering zolang zodanig verlies niet is aangezuiverd.

Vaststelling jaarrekening

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft op 27 december 2021 de jaarrekening 2018 vastgesteld en goedgekeurd.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Aandeelhouder, Raad van Commissarissen en Directie van N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME

Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel met beperking

Wij hebben de jaarrekening 2019 van N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME (“de vennootschap/ N.V. EBS”) te Paramaribo, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag op pagina 17 tot en met 44 opgenomen jaarrekening uitgezonderd de mogelijke effecten en gevolgen van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap per 31 december 2019 en van het resultaat en de kasstromen over 2019 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde balans per 31 december 2019;
2. de volgende overzichten over 2019:
de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde kasstroomoverzicht en het geconsolideerde vermogensmutatieoverzicht; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

1. Zoals in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening in noot 1.3 “Overheidssubsidie stroominkopen”, noot 1.4 “Kwalificatie van een bijdrage van de Overheid” en noot 2 in de paragraaf ‘Schattingen, aannames en veronderstellingen’ uiteen is gezet, is de Overheid als enig aandeelhouder van de vennootschap, betrokken bij diverse transacties, die in de jaarrekening van de vennootschap zijn verantwoord. De verwerking van deze transacties vindt in bepaalde gevallen plaats op basis van afspraken welke nog dienen te worden vastgelegd in geformaliseerde overeenkomsten. Het besluit tot verwerking van deze transacties in de jaarrekening is conform de verwerkingssystematiek van de voorgaande jaren. De jaarrekeningen tot en met 2018 zijn door de aandeelhouder vastgesteld en goedgekeurd. De stand van de financiële verhoudingen zoals gepresenteerd bij de “Leningen Overheid” (noot 11.1) en de “Schulden aan de Overheid” (noot 12.1) zijn niet expliciet en individueel geconfirmeerd door de aandeelhouder.
2. Wij verwijzen naar noot 13 “Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen” in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.
 - Redelijk Rendement
Het recht op financiële compensatie inzake het redelijk rendement zoals opgenomen in de ‘Overeenkomst ter bepaling van het Redelijk Rendement’, is door de vennootschap over de periode 1999 tot en met 2019 gecijferd op SRD 788,8 miljoen. De afwikkeling van de financiële compensatie is ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening niet geschied.
 - Nieuw stroomtarief
De vennootschap stelt zich op het standpunt dat het verschil tussen de door het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen aangepaste stroomtarieven per 1 mei 2016 en de kostprijs van deze stroomtarieven door de Overheid dient te worden gecompenseerd. De vennootschap heeft het verschil gecijferd op SRD 1,5 miljard voor de periode 1 mei 2016 tot en met 31 december 2019. De afwikkeling van de compensatie is ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening niet geschied.

- Kosten PPA 1

Per 1 januari 2015 heeft de Overheid de PPA1 overeenkomst tussen de Staat Suriname en de Rosebel Gold Mines N.V. overgedragen aan de N.V. EBS met het doel haar in staat te stellen kapitaalinvesteringen te plegen ten behoeve van de elektriciteit- en gasvoorziening. Tot en met het verslagjaar 2019 heeft de Overheid de kosten voortvloeiende uit de PPA1 overeenkomst niet als last opgebracht noch de N.V. EBS gefactureerd. Tot en met het verslagjaar 2019 bedragen bedoelde kosten SRD 49,0 miljoen.

Het gestelde onder bovenstaande punten 1 en 2 is voor ons aanleiding om evenals bij de jaarrekening over het voorgaande jaar, een oordeel met beperking te verstrekken.

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking.

Benadrukking van aangelegenheden

- Continuïteit

De financiële positie van de vennootschap is verzwakt door de verliezen van de afgelopen jaren hetgeen heeft geresulteerd in een negatief eigen vermogen en een negatief werkkapitaal. Vanwege de feitelijke situatie van de Overheid als enig aandeelhouder van de vennootschap en de in noot 1 in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening uiteengezette positie van de Overheid, bestaat er naar het oordeel van de Directie geen onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de vennootschap.

- Gebeurtenissen na balansdatum

Verder vestigen wij de aandacht op het onderdeel “Gebeurtenissen na balansdatum” in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening waarin wordt vermeld:

- COVID-19
- Unificatie wisselkoers
- Afobaka Waterkracht Centrale
- Inter-American Development Bank (IDB 1)
- Concessieovereenkomst 1 januari 1972

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Overige aangelegenheden

Lening afgesloten door Overheid

Na balansdatum is de volgende lening afgesloten door de Overheid waarbij N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME als executing agency optreedt:

- Inter-American Development Bank d.d. 6 februari 2020 met een hoofdsom van USD 30 miljoen en een looptijd van 25 jaar.

Elektriciteitswet en de Wet Energie Autoriteit Suriname

De herstructurering van de Electriciteitsvoorziening sector waarbij de bedrijfsactiviteiten met betrekking tot de Opwekking van energie, Netbeheer en Koper en Leverancier separaat geschieden onder een eigen management en boekhouding is per de datum van het uitbrengen van de jaarrekening nog onderhanden.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Benadrukking van de specifieke financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op noot 1.3 “Overheidssubsidies stroominkopen”, noot 1.4 “Kwalificatie van een bijdrage van de Overheid” en noot 2 de paragraaf ‘Schattingen, aannames en veronderstellingen’ in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening waarin de specifieke basis voor verwerking van de transacties tussen de vennootschap en de Overheid als enig aandeelhouder uiteen is gezet. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden dan rapportering aan de organen van de vennootschap en is derhalve uitsluitend bestemd voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en de Directie van N.V. ENERGIEBEDRIJVEN SURINAME en specifiek geïdentificeerde geïnformeerde stakeholders.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit Algemene informatie en Overige gegevens.

Uitgezonderd de mogelijke effecten en gevolgen van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' zijn wij op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in controlestandaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De Directie is verantwoordelijk voor de andere informatie, bestaande uit Algemene informatie en Overige gegevens in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is de Directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Paramaribo, 5 oktober 2022

Lutchman & Co N.V.

Namens deze
was getekend drs. M.R.A. Lutchman CA, RA